1937 ий
20
ФЭВРАЛЬ
№ 11 (295)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-влак, ушныза!

Рвезэ Коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн горком орган

ГРИГОРИИ КОНСТАНТИНОВИЧ ОРДЖОНИКИДЗЭ

Орджоникидзэ йолташым шарнымаш

Мэмнан партий нэлэ ойгыш пэрныш: 18 фэвральыштэ шӱм паралич лиймэ дэнэ Григорий Константинович Орджоникидзэ йолташ кэнэта колыш.

Мэмнан радам гыч пэш талэ вуйлатыше, партийын пашажэ вэрч нойыдэ кучэдалшэ, социалист индустрийын бэйэвой вуйлатышыжэ да тудын чаплэ сэнгымашыжэ организатлышэ, мэмнаэ лишыл да йӧратымэ йолташна да тангна колыш. Орджоникидзэ йолташ шкэнжын чыла волгыдо илышыжым пӱтыньэк пашазэ классын пашажлан, айдэмэ тукымым утарымаш пашалан, коммунизм пашалан пуэн. Рвезэ улмыжо годымак Орджоникидзэ йолташ Лэнинын кугу знамыжэ йымак шогалын да тулэч вара шкэнжын илыш мучашыжэ мартэ тидэ знамым чэстнэ да прэданнэ нумалье, эн ончыл позицылаштэ кучэдалье.

Тудын илышыжэ кугыжан самодэржавий да буржуазнэ-помэшык пызырымаш ваштарэш пашазэ да крэсаньык-влакын кучэдалмашышт дэнэ, ССР Ушэмыштэ пролэтар рэволюцын сэнгымашыжэ вэрч кучэдалмаш дэнэ, ошгвардэйэц армий да кэс эл интэрвэнт-влакым шалатымаш дэнэ, социализмым вийэн ыштымаш дэнэ эрэак кылдалт шогэн. Чыла вэрэат, кушто тудын шолно рэволюционно пашажэ лийын гын, тудо сэнгымаш почэш сэнгымашым кондэн.

Орджоникидзэ йолташ партийын шындымэ кугу цэльжым шуктымаштэ нимогай лӱдмаш дэн чаракым шинчыдымэ большэвикын образэцшэ ыльэ. Тудын тул гай энэргийжэ, пэнгыдылыкшэ да вигак ыштымыжэ, массым пэш чаплын организоватлэн да вуйлатэн кэртмэ талантшэ пэш поро кумылан да йэнг-влакым йолташла сайын ончымаш дэн кылдалт шогэн. Тудын тидэ качэствыжым Сэрго йолташым палышэ йэнг-влак пэш сайын шинчат. Чын большэвик-лэнинэцлач тугай качэствэ дэнэ ойыртэмалт шога. Пытартыш 7 ий годым Орджоникидзэ йолташ ССР Ушэмын нэлэ промышлэнностьшым вуйлатэн. Социалист экономикын пэш кугу сэнгымашыжэ-влак тудын лӱм дэнэ кылдалтыныт. Тудын полшымо дэнэ партий мэмнан элыштэ йал озанлыкым, транспортым да обороным пэрэвооружатлышэ куатлэ ончыл нэлэ индустрийым ыштымаш задачым разрэшитлыш. Нэлэ индустрийын шуко миллион йэнган армийжым вуйлатэн, Орджоникидзэ йолташ у тэхникым ыштышаш да кидыш налшаш вэрч кучэдалмэ фронтышто иктэ почэш вэсым пэш нэлэ крэпость-влакым налэдэн. Тудо нэлэ индустрийын талантан кадрж-влакым, социализмын пашажлан йӧршэшак прэданнэ, большэвик партий йыр чоткыдын чумыргышо паша йэнг-влакым йӧратэн куштэн. Ындэ тый, шэргэ Сэрго йолташ, мэмнан коклаштэ укэ лийыч. Тидэ йомдарымаш пэшак нэлэ. Тудым мэмнан элын чыла шэмэржэ шӱм коштэн чыташ тӱналэш. Мэмнан эл социализмын торжэствошкыжо шумо годым мэ тыйын йомдарышна. Кугу кучэдалмашэш ыштымэ тидэ сэнгымашыштэ тыйын пашатын, тыйын энэргийэтын коммунизмлан тыйын мучашдымын прэданнэ улмэтын кугу ужашыжэ уло.

Чэвэрын шэргэ тан да йолташ Сэрго!

И. Сталин, Г. Пэтровский, В. Молотов, Р. Эйхэ, Л. Каганович, Я. Рудзутак, К. Ворошилов, М. Калинин, В. Чубарь, А. Жданов, А. Микойан, П. Постышэв С. Косиор, А. Андрэйэв, Н. Йэжов, И. Акулов, В. Мэжлаук, Н. Антипов, М. Шкирятов, Я. Иаковлэв.

Григорий Константинович Орджоникидзэ йолташын колымыжо нэргэн врачэбнэ заклъючэнъэ

Г. К. Орджоникидзэ йолташ артэриосклэроз чэран улмаш. Шӱм чогашылжэ да шӱмыштӧ вӱр погывымо мэшакшэ склэроз чэрлан лийын чот вашталтын. Шола вэргыжэ тубэркульоз чэран улмашат, тудым 1929 ийыштэ пӱчкын лукмо ыльэ. Пурла вэргыжат эрэак чэрланэн ыльэ.

Пытартыш кок ийыштэ Орджоникидзэ йолташ жапын-жапын стэнокардий (онг жаба) да шӱм астма чэр дэнэ кийэн. 1936 ий нойабрь тӱналтыштэ лийше тыгай припадок пэш нэлын эртэн.

18 фэвральыштэ эрдэнэ Орджоникидзэ йолташ чэрлэ улмыжо нэргэн нимомат ойлэн огыл. 17 часат 30 минутышто, кечывал эртымэк каналтымыж годым, кэнэта чот лушкыдэмын ик мыньар минут гыч шӱм паралич лиймэ дэнэ колэн.

ССР Ушэм Здравоохранэньэ Калык Комиссар
Г. Каминский.

Крэмль санитар-эмлымэ вэр управлэньэ начальник
И. Ходоровский.

Крэмль санитар-эмлымэ вэр управлэньэ консультант, мэдицин наук доктор Л. Лэвин.

Крэмль амбулаторийын дэжурный врачшэ
С. Мэц.

УВЭРТЫМАШ

ВКП(б) Рӱдӧ Комитэт политбӱрон члэнжэ, нэлэ промышлэнность Калык Комиссар Г К Орджоникидзэ йолташым тойаш комиссым ыштымэ. Комиссын составшыжэ тыгай йолташ-влакым пуртымо: И. А. Акулов (вуйлатыше), Н. К. Антипов, Н. С. Хрущэв Н. А. Булганин, А. И. Гуревиц, А. И. Стэцкий, Я. Б. Гамарник.

Правитэльствын увэртарымыжэ

18 фэвральыштэ, 17 шагатат 30 минутышто, Москошто, Крэмльыштэ улшо шкэ пачэрэшыжэ, нэлэ промышлэнность Калык Комиссар, ВКП(б) Рӱдӧ Комитэт политбӱрон члэнжэ Григорий Константинович ОРДЖОНИКИДЗЭ йолташ шӱм паралич дэнэ кэнэта колэн.

Пӱтынь Ушэмысэ Коммунист (большэвик) Партийын Рӱдӧ Комитэтшэ дэч

ВКП(б) Рӱдӧ Комитэт партийлан, пашазэ класслан да ССР Ушэмын моло шэмэржэ-влаклан, пӱтынь тӱньамбал шэмэр-влаклан чот ойгыэн увэртара: 18 фэвральыштэ кастэн 5 шагатат 30 минутышто Москош мэмнан партийын кугу пашайэнгжэ, лӱддымӧ талэ большэвиклэнинэц, мэмнан элын озанлык строитэльствыжым пэш устан вуйлатышэ йэнг, ВКП б) Рӱдӧ Комитэт политбӱрон члэнжэ, ССР Ушэм нэлэ промышлэнность Калык Комиссар ГРИГОРИИ КОНСТАНТИНОВИЧ ОРДЖОНИКИДЗЭ йолташ кэнэта колэн.

Пӱтынь партийлан, ССР Ушэм пашазэ класслан шэргэ улшо йэнгын, путырак йандар да пэнгыдэ партийэцын, шкэнжын чаплэ да гэройло илышыжым пашазэ классын пашажлан, коммунизм пашалан пушо большэвикын—ОРДЖОНИКИДЗЭ йолташым колымыжо—пӱтынь партийлан да Совэт Ушэмлан пэш нэлэ йомдарымаш.

ОРДЖОНИКИДЗЭ йолташын образшэ, тудын пролэтар рэволюцо вэрч, мэмнан элыштэ социализм ыштымэ вэрч ачкныдэ кучэдалмыжэ чыла эзмэр-влакым, чыла партийэц-влакым, озанлык фронтын чыла пашайэнгжэ-влакым социализм сэнгымэ вэрч, совэт промышлэнностьын у сэрымашыжэ вэрч, мэмнан пӱтынь социалист калык озанлыкым эшэ нӧлталшаш вэрч умбакыжат кучэдалаш таратэн колта.

Пӱтынь Ушэмысэ Коммунист (большэвик) Партийын Рӱдӧ Комитэтшэ

ССР Ушэм Рӱдӧ Исполнитэльнэ Комитэт дэч

Совэт Социалист Рэспублик Ушэмын Рӱдӧ Исполнитэльнэ Комитэтшэ ССР Ушэмысэ чыла пашазэ, колхозник да чыла шэмэр-влаклан пламэнэ большэвик, Ушэмысэ социалист озанлыкын кугу организаторжо, мэмнан социалист промышлэнностьын талантливэ руководитэльжэ, ССР Ушэм ЦИК члэн, нэлэ промышлэнность Калык Комиссар—

Григорий Константинович ОРДЖОНИКИДЗЭН

18 фэвральыштэ колымыжо нэргэн кугу ойго дэнэ увэртара.

ГРИГОРИИ КОНСТАНТИНОВИЧ ОРДЖОНИКИДЗЭ

Пролэтар рэвольуционэрын илыш корныжо

Мэмнан партийлан, пашазэ класслан, мэмнан элын чыла шэмэржэ влаклан, ончыл айдэм тукымлан пэш кугу, каласаш лийдымэ ойго логальэ: мэмнан дэнэ Сэрго Орджоникидзэ укэ лийэ.

Орджоникидзэ йолташ 1886 ий 28 октьабрыштэ Касвэл Грузийыштэ Горэша йалэш шочын. (Горэша йал кызыт Грузин ССР Хорагоаль районышто). Орджоникидзэ йолташ Хорагоульск двухклассно училищым тунэм пытарэн, вара Хашури кӱртньӧ корно училищыш пурэн. Йэшыжын йорлын илымыжлан кӧра тудлан ик ий гыч школым кудалтэн йалышкэ пӧртылаш логалын. Вашкэ ачажэ колэн, кугу йэш кодын. 1900 ий шыжым Сэрго йолташын кугузажын эргыжэ Тарасий Орджоникидзэ Сэргом Тбилисышкэ (Тифлис) намийэн кодэн. Тыштэ Сэргом ола больница пэлэнсэ фэльдшэр училищыш тунэмаш нуртэн.

Орджоникидзэ йолташ вашкэ социал-дэмократ кружокыш пурэн. 1901—1902 ийлаштэ тудо социал-дэмократ—большэвик Казаров вуйлатымэ Тбилисысэ рӱдӧ учэнический кружокышто шогэн.

1903 ийыштэ С. Орджоникидзэ йолташ Российсэ Социал-Дэмократ Пашазэ Партийыш (РСДРП) пурэн. Тидэ жап гыч Сэрго Орджоникидзэ йолташ ышкэнжын чумыр илышыжым, уло вийжым да кугу рэвольуционно энэргийжым пашазэ классын пашажэ вэрч, кугу лэнинский-сталинский партийын пашажэ вэрч кучэдалмашкэ пуа.

1903—1905 ийыштэ Орджоникидзэ йолташ чылт профэсионал пролэтар рэвольуционьэр лийын шуэш. Тудлан чумыр илыш, илышын значэньыжэ пашазэ классын сэнгышашыжэ вэрч кучэдалмаштэ лийэш. Альэ 19 ийаш улмыжо годымак тудо Гудаути партийнэ организацым вуйлатэ, Сухум округ партий комитэтын члэнжылан шогэ, подпольно пашам организоватлалэ, пропагандист дэн агитаторлан шотлалтэш.

1906 ий 5 йанварыштэ Гудаути лишнысэ Бомбары сэлаш Орджоникидзэ йолташым кугыжан полицэ арэстоватла. 1906 ий 6 ийуньмартэ тудым Сухум тьурмаштэ шинчыктат, вара тудым поруко дэнэ луктыт. Тыжэч тудо Тбилисыш кайа. Тыштэ Сэрго „Дро“ („Жап“) большэвик газэт рэдакцийэш Сталин йолташ дэнэ пэрвой вашлийэш.

1907 ий мартыштэ Орджоникидзэ йолташым Бакушко партийнэ пашам ышташ колтат. Бакушто паша ыштымэ жапыштэ Сэрго большэвик партийын т. лэ пашайэнгышкыжэ савырнэн шуын. Тыштэ Сталин йолташын вуйлатымыжэ дэнэ Орджоникидзэ йолташ массын чын вуйлатышыжэ, пэнгыдэ лэнинэц, кучэдалмаштэ шучкылык да вэлылык дэч лӱддымӧ йэнг лийын. Шаумьан, Джапаридзэ да Спандарьан дэнэ пырльа Орджоникидзэ йолташ Сталин йолташын вуйлатымэ Баку большэвик комитэтыш пурэн.

1907 ий кэнгэжым баку пролэтариат ончылан нэфть промышлэнник влак дэнэ коллэктивнэ договор ыштышаш нэргэн йодыш шогалмэ годым промышлэнник влак дэнэ вигак мутланаш кӱлэш лиймэ годым, большэвик влак кумдан шарлыше сталинский „гарантийан совэщаньэ“ (пашазэ пэчатьлан, погынымашлан тимаш эрык, айдэмым тӱкаш лийдымэ да моло) лозунгым луктыныт. Орджоникидзэ йолташ промысла дэн заводлаштэ кугу пашам ыштэн, совэщаньын значэньыжым умылтарэн, большэвик лозунг влакым массышкэ шарэн, мэньшэвик, дашнак дэн эсэр влакын пашаштым тӱжвак луктын. Большэвик влакын вуйлатымэ, Сталинын вуйлатымэ Баку пролэтариат сэнгэн. Но тидэ жаплан 1907 ий нойабрыштэ кугыжан полицэ арэстоватлымэ Орджоникидзэ йолташ Байлов тьурмаштэ шинчэн. Вашкэ тидэ тьурмашкэ Сталин йолташымат шынденыт.

1908 ий 9 апрэльыштэ Бакусо судэбнэ палатэ Орджоникидзэ йолташым Сибирьышкэ ӱмыр мучкылан ссылкыш колташ да чыла праважым налаш судитлэн. Абхазийыштэ рэвольуционно паша ыштымыжлан тудым 27 октьабрыштэ ик ийлан крэпостьыш пэтыраш йашарэн судитлэныт. 1909 ий шошым тудым Сибирьышкэ ссылкыш колтат. Илышаш вэрлан Йэнисэй губэрньэ Потаскуй йалым ончыктымо ыльэ. Кок тылзэ гыч Орджоникидзэ йолташ ссылкэ гыч куржэш да Бакушко партийнэ паша ышташ пӧртылэш.

1910 ий нойабрыштэ Орджоникидзэ йолташ Парижышкэ кайэ. Парижыштэ вокзал гыч вигак Лэнинын пачэрышкыжэ мийэ. Н. К. Крупскайан ышкэ шарнымаштыжэ возымыжо почэш „тидэ жап гыч тудо ик эн лишыл йолташ лийын“.

Орджоникидзэ йолташ, Владимир Ильич Лэнинын заданьыжэ почэш, угыч Российышкэ Пӱтынь Российысэ партийнэ конфэрэнцым погаш йамдылалташ пӧртылэш. Лэнинын тидэ заданьыжэм Орджоникидзэ йолташ чаплын шукта.

1911 ий нойабрыштэ Орджоникидзэ йолташ ышкэ пашажэ нэргэн Лэнинлан Парижыштэ докладоватлэн да тиддэч вара Пэтэрбургыш кайэн. 1912 ий йанварыштэ Прага олаш партийнэ конфэрэнцэ лийын. Тидэ конфэрэнцэ большэвик партийын историйыштыжэ пэш кугу вэрым налын. Орджоникидзэ йолташ тидэ конфэрэнцыш Тбилиси большэвик организацэ гыч толын, чыла йодыш дэнат прэнийыштэ ойлэн. Конфэрэнцыштэ 26 ийаш Орджоникидзэ йолташым большэвик партий Рӱдӧ Комитэтын члэнжылан сайлат. Российыштэ пашам вуйлаташлан Рӱдӧ Комитэтын бӱрожым ыштымэ ыльэ. Тидэ бӱрошко Сталин, Сэрго Орджоникидзэ да Спандарьан йолташ влак пурэныт.

1912 ий апрэльыштэ Орджоникидзэ йолташ угыч Пэтэрбургыш мийэн. Тыштэ йэнг паспорт дэнэ илышэ Орджоникидзэ йолташым кугыжан охранкыжэ кучэн да арэстоватлэн. Пэтэрбург округ суд Орджоникидзэ йолташым 3 ийлан катыргыш колташ, а варажым ӱмырэшлан ссылкыш колтымо вэрышкэ колташ судитлэн. 1912 ий октьабрыштэ Орджоникидзэ йолташым шынчырлэныт да Шлиссэльбург крэпостьыш катыргэ тьурмаш нэнгайэныт. Катыргэ срокым шуктымэк, 1915 ий октьабрыштэ Орджоникидзэ йолташым этап дэнэ эрвэл Сибирьышкэ Алэксандровск йэрэсыльнэ тьурмашкэ колтат. Тужэч тудым Йакутск ола дэч 80 километр кокласштэ улшо Покровский сэлашкэ илаш колтат. Тыштат, ссылкыштэ, нойыдымо Орджоникидзэ йолташ мэньшэвик, эсэр да анархист влак ваштарэш чакныдэ кучэдал шогэ.

1917 ий фэвраль рэвольуцын пэрвой кэчылэж гычак Орджоникидзэ йолташ Йакутийыштэ рэвольуцын сэнгымыжым пэнгыдэмдымэ шотышто, рэвольуционно кучэдалмашкэ кумда массым шупшмо шотышто кугу пашам ышта.

1917 ий майыштэ моло ссыльный большэвик-влак дэнэ пырльа Орджоникидзэ йолташ Иркутскыш, тыжэчын Пэтроградыш кайа.

Пролэтар рэвольуцылан вэлылык лишэммэ вашэш шуко йэнгжэ лӱдын. Тидэ жапыштэ Рӱдӧ Комитэтым да Пэтроград партийнэ организацым вуйлатымэ пашаштэ Сталин йолташ пэнгыдын шогэн. Сэрго эрвак Сталин йолташ воктэн лийын. 1918 ий 2 йанварыштэ Рӱдӧ Комитэт дэн Совнарком Орджоникидзэ йолташым Украин районын ик жаплан чрэзвычайнэ комиссаржылан шогалтат.

1918 ий апрэльыштэ Орджоникидзэ йолташ Доныш кайа. Тыштат кэчывалыш кыла, Доныш да Кубаньыш эрвак лишэммэ гэрмано-гайдамак влак ваштарэш кучэдалмашым организоватла. 1918 ий 9 апрэльыштэ РСФСР Совнарком кэчывэл районысо чрэзвычайнэ комиссариатым ыштымэ нэргэн Лэнин дэн Сталин кид пыштыман дэкрэтым луктэш. Тидэ комиссариатым вуйлаташ Сэрго Орджоникидзэм шогалтат.

1918 ий 6 ийуньышто Царицыныш Сталин йолташ толын. Тудым Калык Комиссар-влак Совэт Российын кэчывэлныжэ продовольствэнно пашам вуйлаташ колтэн. Сталин йолташ тунамак чыла управлэньэ корным ышкэ кидышкыжэ налын. Сталинын кӱртньӧ гай вольажэ да организаторский гэнийжэ стратэгий дэн экономик шотышто пэш важнэ Царицын районым рэшайушо жапыштэ пролэтар рэвольуцо вэлэш кодэн. Сталин йолташын полышкалышыжэ тидэ жапыштэ Царицыныш пӧртылшӧ Орджоникидзэ йолташ ыльэ.

1919 ий ийунь тӱҥалтышыштэ Орджоникидзэ йолташ Тбилисышкэ шолып толын. Тыштэ тудо Тбилис большэвик влак дэнэ пырльа Грузийысэ контррэвольуционно мэньшэвик правитэльствэ ваштарэш умбакыжэ кучэдалаш корным ыштэн йамдылэн. Тиддэч вара Орджоникидзэ йолташ Москошко Каспий тэнгыз дэнэ Астрахань гоч колызо влакын парусан пушышт дэнэ кайэн. Астраханьыштэ Орджоникидзэ йолташ С. М. Кировым пэрвой ужын. Тунам вуно пэш чот вэлшэн мутланэныт да тулдэч вара пырльа кучэдалмаш, пырльа пашам ыштымаш вувын коклаштэ кӱрлын огыл.

Орджоникидзэ дэн Уборэвич йолташ влакын вуйлатымэ 14-шэ армий, Сталин йолташын гэнвальнэ стратэгический планжым шуктэн, дэникинэц-влакым шалатэн да Йошкар армийын моло частьшэ-влак дэнэ пырльа Украиным ошо-влак дэч утарэн.

1920 ий йанварыштэ Орджоникидзэ йолташ Кавказ фронт рэввойэнсовэтын члэнжылан шогалталтэш. Фэвральыштэ ВКП(б) Рӱдӧ Комитэтын пунчалжэ почэш Йӱдвэл Кавказыштэ совэт властьым пэнгыдэмдымэ бӱро ышталтэш. Бӱро вуйлатышылан Сэрго Орджоникидзэ, тудын олмэштышыжлан С. М. Киров шогалталтыт. Лэнин дэн Сталинын ончыктымышт почэш Сэрго йолташ Йӱдвэл Кавказыштэ эн пусӧ да куктаналтшэ мландэ йодышым лӱддэ шукта. 1920 ий апрэльыштэ Орджоникидзэ йолташ Баку пролэтариатлан полыш пумашым организоватла. 23 апрэль ваштарэш йӱдым Азэрбайджаныштэ муссаватизм сӱмыралтэш. 1920 ий 30 апрэльыштэ Сэрго Орджоникидзэ йолташ Киров дэнэ да 11-шэ армий командуйушо Лэвандовский йолташ дэнэ пырльа Бакушко толын. Совэт Азэрбайджан вэрч тидэ кучэдалмаштэ Орджоникидзэ йолташын рольжым Сталин йолташ 1936 ий 21 йанварыштэ Крэмльэш Азэрбайджан дэлэгацэ дэнэ ваш лиймэ годым кӱчыкын да тичмашын аклэн пуэн. Тыштэ Орджоникидзэ йолташын трибунышко лэкмыжым Сталин йолташ тыгэ саламлэн: „Азэрбайджаным утарышылан салам! Азэрбайджанышкэ тудо пэрвой пурэн“.

Украиныштэ да кэчывалэрвэлыштэ дэникинышаным пытарымаштэ, Йӱдвэл Кавказым да Закавказьым контррэволюцо дэч эрыктымаштэ поснак кугу заслуган улмыжлан ВЦИК 1921 ийын 19 майыштэ лукмо пунчалжэ дэнэ Сэрго Орджоникидзэ йолташым Йошкар знамэ ордэн дэнэ наградитлэн.

Орджоникидзэ йолташ Закавказьэ партийнэ организацым пэнгыдэмдымэ пашаштэ кугу сэнгымашым ыштэн, Грузийыштэ мэньшэвик организацым шалатымэ шотышто кугу пашам ыштэн. Сэрго Орджоникидзэ да С. М. Кировын вуйлатымышт почэш Баку нэфть промышлэнностьым йол ӱмбакэ шогалтымэ, моломдэн ыштымэ да йатыр шарымэ

1926 ий йанварыштэ ВКП(б) Рӱдӧ Комитэт дэн Рӱдӧ Контроль Комиссын пырльа лийшэ плэнумжо Орджоникидзэ йолташым Рӱдӧ Контроль Комисс вуйлатышылан пэнгыдэмда.

Орджоникидзэ йолташын вуйлатымэ ЦКК-РКИ контррэволюцион троцкист влакым шалатымаштэ кугу вэрым налын шогэн. Троцкист зиновьэв блокым шалатымэкэ, Бухаринын, Томскийын да Рыковын вуйлатымэ пурла оппозицэ вуйжым вӧлталын. Сталинын ӱшан соратникшэ Орджоникидзэ йолташ тидэ жапыштат оппортунист-влак ваштарэш кучэдалмаштэ партийнэ опытшым ышта.

1930 ий 10 нойабрыштэ ССР Ушэм ЦИК прэзидиум Орджоникидзэ йолташым ССР Ушэм ВСНК вуйлатышылан шогалтэн. ВКП(б) Рӱдӧ Комитэтын да Рӱдӧ контроль Комиссын 1930 ий 17-21 дэкабрыштэ лийшэ пырльа плэнумышто тудым политбӱро члэнлан сайлат. Совэт Ушэмым вӱчык жапыштэ куатлэ индустриальнэ элыш савыраш сталинский дирэктив—вэлэ промышлэнность паша йэнг влакын чумыр армийыштлан знамэ лийын. Тидэ армий пэнгыдэ большэвик Орджоникидзэ йолташын вуйлатымыжэ почэш социалист рэвольуцын ик эн нэлэ да важнэ проблэмыжым шуктэн.

Тэхник шотышто ончык каймэ большэвик знамым нумалшэ Сэрго Орджоникидзэ йолташ озанлык пашайэнг-влакым, инжэнэр дэн пашазэ влакым тыпланэц огыл, а у социалист обществэ ыштышэ мэмнан кугу калык пӱртысэ вийжым сэнгыжэ — мэмнан совэт элым тэхник шотышто вийангдымэ пашам ончыко нангайаш ӱжын.

МЭХАНИК ЛИЙАМ

Мый Пэктубайэво МТС-ыштэ пашам ыштэм. Тракторист—тидэ мыйын эн йӧратымэ профессий. 1936 ийыштэ кэнгэж паша сэзон пытымэш „СТЗ" маркан трактор дэнэ куралынам. Паша сэзоныштто тракторын посна ужашыжэ пудыргымым, альэ иктаж могай чий дэнэ пашам начар ыштымым ом шинчэ, эрэак сайын куралынам.

Ўзгарым сайын, аралэн кучылтат гын, тудо нигунамат огэш пужло. Трактор тыгак. Тудым эше сайрак кучылт моштэш кӱлэш. Тидым мый сайын умлэнам. Пашам образцово ыштэш, производствышто кӱкшӧ паша лэктышым пуэш—эн ондак шкэ паша тэхникым кэлгын палэн налман. Садлан мый шкэмын трактороэм сайын туныммам. Адак кузэрак куралаш кӱлмым (утларакшым анга вуйышто сэвырнымэ годым) палэн налынам. Тидат сэнгымаш ыштэш кугу полшым пуэн.

Тидымат каласаш кӱлэш: мый шкэмын тракторэм уло моштымэм дэнэ аралэм. Исак пурак шинчэш гынат, эрыктэм ыльэ. Ўйымат жапыштыжэ шӱрэн шогэнам. Ик манаш чыла, тыгыдэ кӱлэш вината-влакымат кӱ лэш сэмын эклэнам.

Простой лиймаш—паша лэктышын тушманжэ. Садлан мый, простой ынжэ лий манын, куралаш ончыл гочын йамдылалтам ыльэ.

Тыжэчын палэ, мый производствышто ик ончыл йэнглан шотлалтынам. Кодшо ийыштэ шкэмын смэнлан ик сэзоныштто 412,6 гэктарым куралынам. Планым 158, 75 процэнтлан тэмэнам. 606 килограм йӱлалтымэ настам аралэнам.

Тидэ пашалан 1441 тэнгэ оксам, 1.368 килограм киндым налынам.

Производство паша дэч посна общэствэнэ пашамат сайын ыштэн шогэнам. Комсомол комитэт мыйым шкэнан бригадыштэ газэтым йӱкын лудын шогаш, [адак пырдыж газэт рэдакторлан пэнгыдэмдэн ыльэ. Мый тидым сайын шуктэн шогэнам.

Производствышто сай образэцым ончыктымэмлан кодшо ийжым МТС дирэкцэ 100 тэнгэ окса дэнэ пӧлэклыш. Адак шинчымашэм нугэмдашлан мыйым Маргрэсыштэ почылтшо мэханиклан тунэммэ курсыш ко тунэмаш колтыш. Тыштат начар огыл тунэмым. Толшаш кэнгэж пашалан шкэнан МТС-ыш мэханик лийын толам.

Совэт власть дэн коммунист партий пашам моштэн ыштышэ, паша вэрч уло шӱм дэнэ тыршышэ йэнгвлакым аклэн мошташ. Садлан тракторист стахановэц-влак рэспублик совэщаныштэ МАССР Исполком дэн ВКП(б) Обком мыламат 300 тэнгэаш шэргакан пӧлэкым пуыш. Налмэ пӧлэкэм—пашам дэнэ сулэм.

Тракторист - стахановэц ВЛКСМ член. С. М. ДУБНИКОВ.

Мэмнан рэспубликын знатнэ трактористкаже-влак. Шола гыч пурлашкэ: Чэмоданова Анфиса, Иванова Марина, Коноплъова Настьа да Лэбэдэва Лэна йолташ-влак. Нуно чыланат эн ончыл трактористка-влак ушэмысэ совэщаныш мийэныт.

Фото Бэлайэвын.

МТС СТАХАНОВЭЦ-ВЛАКЫМ ПРЭМИРОВАТЛЫМАШ

МАССР Исполнительнэ Комитэт дэн ВКП(б) Обком МТС-лаштэ рэкордно паша лэктыш ыштымылан МТС-лаштэ ыштышэ 99 йэнгым прэмироватлэныт.

600 тэнгэаш шэргакан пӧлэк дэнэ 2 комбайнэрым да 5 трактористым прэмироватлымэ.

400 тэнгэаш пӧлэк дэнэ 6 комбайнэрым да 9 трактористым прэмироватлымэ. 69 йэнглан 300 тэнгэаш шэргакан пӧлэкым пумо.

Трактор олмыктышо старшэ мэханик-влакым, кугу лэктышан шурно вэрч кучэдалшэ МТС-ын старшэ агрономжо да финансэ отчотым жапыштыжэ пуэн шогышо бухгалтэр-влакым —чылажэ 8 йэнгым 500 тэнгэаш шэргакан пӧлэк дэнэ прэмироватлымэ.

1600 ГЭКТАРЫМ КУРАЛШАШ ВЭРЧ УЛО ВИЙНАМ ПЫШТЭНА

(Эн сай трактористка-влакын ушэмысэ совэщаныш мийшэ—Чэмоданова, Иванова, Коноплъова да Лэбэдэва йолташ-влак дэнэ кутырымаш гыч).

1936 ийыштэ мэмнан социалист элын знатнэ трактористкаже-орденоноска Паша Ангэлина йолташын инициативыштэ почэш самырык трактористка-влак ушэмысэ сорэвнованьым увэртарымэ ыльэ. Тидэ сорэвнованьыш мэат ушнышна. Шкэнан ӱмбак налмэ обязатэльствым шукташ вийан пижна,—манат совэщаныш мийшэ трактористка-стахановка-влак.

Эн сай трактористка-влакын ушэмысэ совэщаныш мийшэ—нинэ комсомолка-влак кодшо ийыштэ кугу сэнгымашым ыштышт.

Чэмоданова Анфиса шкэнжын смэныштыжэ ик сэзонлан 782 гэктарым куралын. Йӱлалтымэ настам аныклэн кодэн. Тид дэч посна Анфисан бригадыштэ Смирнова дэн Попова йолташ-влак смэныштэ ик сэзонлан 700 гам куралыныт.

Коноплъова Настасий шкэнжын смэныштыжэ ик сэзонлан 772 гам куралын.

Иванова Марина трактористкалан пэрвой ий ыштэн гынат, кӱкшӧ паша лэктышым ончыктэн кэртын.

Лэбэдэва Лэна ик сэзоныштто 700 гам куралын. Йӱлалтымэ настам йатыр аныклэн.

Тэвэ тыглай чаплэ сэнгымашым ыштымышт дэнэ нуно эн сай трактористка-влакын ушэмысэ совэщаныш кайаш правам налыныт. Нуным ВЛКСМ Рӱдӧ Комитэт дэн трактористка-влак ушэмысэ сорэвнованьэ комитэт ончыл трактористка-влакын совэщаныш кэ ӱжын.

Моско. Совэщаньэ почылтмо дэч ончыч

—Мэ, Москошко 9 февральыштэ мийэн шуын улына. Вогзалыштэ мэмнам марий прэдставительство гыч Бирьуков йолташ дэн ССР Ушэм Наркомзэмын прэдставитэльжэ вашлийыч. Машина дэнэ Наркомзэмыш кайышна, тужэчын мэмнам Гостиницыш нангайышт.

8-шагат кастэнэ кино тэатрыш — Пӱтынь Ушэмысэ Чрэзвычайнэ 8-шэ Совэт Сйэздэш у Конституцо нэргэн Сталин йолташын ыштымэ докладшым ончыктымо кино сӱрэтым ончаш мийэныт. Сӱрэт сылнэ, кумыл нӧлтышӧ, адакат уэш ончымо вэлэ шуэш, манын чыланат тидэ кино сӱрэт нэргэн ойлат.

Совэщаньэ зал

—11 февральыштэ Йошкар площадьысэ ССР Ушэм ЦИК пӧртэш совэщаньэ почылто. Совэщаньыштэ самырык ӱдрамаш трактырнэ бригадэ-влакын ушэмысэ сорэвнованьэ итог нэргэн ВЛКСМ Рӱдӧ Комитэт сэкрэтарь, сорэвнованьэ комитэт вуйлатышэ Васильэва йолташ докладым ыштэн.

Ордэноноска Паша Ангэлина шкэ бригадыжын паша опытшым каласкалыш. Тыгак сорэвнованьыштэ пэрвой вэрым налшэ Паша Лэдовскайа, (Моско область) шкэ пашажэ нэргэн каласкалыш. Паша Лэдовскайа йолташ шкэнжын смэныштыжэ ик сэзоныштто СТЗ трактор дэнэ 2 058 гэктарым куралын. Совэщаньыштэ чылажэ 172 трактористка лийын. Прэньыштэ 39 трактористка ойлэн Нуно чыланат кӱкшӧ паша лэктыш вэрч кузэ кучэдалмышт нэргэн каласкалэныт.

Надэжда Константинова Крупскайа йолташ совэщаньыштэ пэш сайын кутырыш. Тудын кутырымыжым дэлэгаткэ-влак пэш шып колыштыч.

Сэнгышэ-влаклан пӧлӧк пуалтын

Совэщаньэ сорэвнованьыштэ ончык лэкшэ шуко трактористкам шэргакан пӧлӧк дэнэ прэмироватлыш.

Сорэвноватлымаштэ пэрвой вэрым налшэ 7 тракторно бригадылан (Лэдовскайа, Тимошэва, Лаптэва, Ангэлина, Костьучэнка, Фидарова да Щэрбэкова йолташмытын бригадыштлан) шэргакан пӧлӧкым пумо. Нинэ бригадылан кусныл коштшо полэвой стан ыштэлтэш. Тушто культур пашалан чыла ӱзгар лийэш. Тыгакак кусныл коштык таш лийшэ гараж дэнэ (тушто трактор олмыкташ йӧршӧ чыла ӱзгар лийэш) прэмироватлымэ. А бригадирка влакланжэ 3 тӱжэм тэнгэ гыч [оксам пумо. Чылажэ 53 ӱдрамаш тракторно бригадылан, 13 бригадирлан да 25 трактористка дэн мэханиклан пӧлӧкым пумо.

Мэмнан рэспублик гыч Чэмоданова Анфиса дэн Коноплъова Настьа йолташмытым 750 тэнгэ гыч окса дэнэ прэмироватлэныт. А Иванова Марина дэн Лэбэдэва Лэнам 500 тэнгэ гыч окса дэнэ прэмироватлымэ.

У сэнгымаш вэрч кучэдалаш—кугу опыт

— Чуваш рэспубликысэ дэлэгаткыжэ-влак совэщаньэ трибун гыч мэмнан рэспубликысэ самырык трактористка-влакым тэнийсэ сэзонышто ик трактор дэнэ 1600 гэктарым куралаш сорэвнованьыш ӱжыч. Прэньыштэ кутырмэм годым мый тидэ ӱжмаш дэнэ кэлшышым. Ындэ мэмнан рэспубликысэ трактористка-влаклан 1600 гам куралаш тыршаш кӱлэш. Совэщаньыштэ пумо мутнам шукташ уло вийнам пыштэна, —ӱшанэн ойла Чэмоданова йолташ.

Ӱдыр влак совэщаньыштэ пашам у сэмын ышташ тунэммышт нэргэн сайын каласкалышт.

—Мэмнан МТС-ыштэ тракторлан запас ужаш, йӱлалтымэ наста ситыдымэ укэ лиймэ дэнэ кугу проры лийэш,—маныт вуно. Тэвэ Паша Ангэлина, Лэдовскайа, Ковардак йолташмыт паша ыштымэ МТС-ыштэ кэросинат, тӱрлӧ запас ужашат эрэак ситышын лийын шога. Нунылан пашан кӱкшӧ лэктышыжэ вэрч кучэдалаш чыла йӧным ыштымэ. Тушто шуко трактористка-влак 3 й скорость дэнэ куралыныт, рэгульаторым пӧртмыжым йэшарэн, тракторын вийжым кугэмдэныт. А мэ,—маныт Чэмоданова дэнэ Коноплъова,—пэрвой скорость дэнэ куралын коштынна. Ик кана 3 й скорость дэнэ куралаш тӧчэн ончышна да тунамак мэмнан дирэкцыш намийэн вурсышт. Йӱлалтымэ наста ситыдымэ дэнэ мэ 2 тылзат пэлэ пашам ыштэн она ул, простой лийын,—йэшарат Анфиса дэн Настьа.

Сэнгымашын сэкрэтшэ ӱйым кучылт моштымаштат уло улмаш. Ӱйым ныманичэт ырыктыман огыл, а мэ тидым шинчэн она ул, эрэ ырыктэна ыльэ. Ӱйым ырыктэт гын, качэствыжэ мӧнгӧштэш, шуйнышыжо (вязкость) пыта.

Паша Ангэлинамыт ӱйым пашалан опталмышт дэч ончыч, марльэ коч колтэн пэш сайын эрыктат улмаш. Нуно ӱйым нигунамат ырыктэн огытыл. Тыгэ ыштымэ дэнэ нунын ӱйышт кӱкшӧ качэстван лийын. Тыгэ подшипниклаштэ ӱй вашкэ пытэн огыл да, пашат сайрак ыштэлтын, ӱйат шуко аныклалтын.

Совэщаньэ пэш шукылан туныктыш. Совэщаньыштэ налмэ опытым, пашаштына—чаплэ сэнгымаш вэрч кучылташ тӱнгалына.

Тидэ вэлэ огыл, мэ тидэ опытым моло йолташ-влаклан бригадэ-влаклан умландараш тӱнгалына. — маныт совэщаньыш мийшэ мэмнан рэспубликысэ ончыл трактористка-влак.

И. Музуров.

Пэдинститут студэнт-влак Иванов дэн Сидорэв йолташ-влак йэчэ дэнэ кошташ трэнироватлат.

„ЮМАНИТЕ" ГАЗЭТ ЛӰМЭШ КРОС

14 фэвральыштэ Париж олаш францлй компартийын органжэ „Юманите" газэтын организатлымэ спортивнэ тӱньамбал крос лийын. Кросышто пӧрйенг-влак 9 километрат 400 мэтр кужытыш, ӱдрамаш влак 2 километрат 30 мэтр кужытыш куржыныт.

Пӧрйенг-влак коклаштэ пэрвой вэрым Сэрафим Знамэнский (ССР Ушэм) налын. Тудо 27 минутат 44 сэкундым куржын, вара Гэоргий Знамэнский (ССР Ушэм)—28 минутат 4 сэкунд, Иванович (ССР Ушэм)—28 минутат 55 сэкунд, Миро (Испаний)—29 минутат 10 сэкунд, Лэ Гунав (Францлй)—29 минутат 16 сэкунд.

Ӱдрамаш влак кокла гыч Зайцэва (ССР Ушэм)—7 минутат 35 сэкунд, Соболэва (ССР Ушэм)—7 минутат 36 сэкунд, Васильэва (ССР Ушэм)—7 минутат 57 сэкунд, Бироллини (Францлй)—8 минутат 4,5 сэкунд куржыныт.

ПУШКИН КЭЧЭ САЙ ЭРТЫШ

Манан-Мучаш йал совэт кӧргысӧ (Ронгго район) шэмэр влак пушкин кэчым пэш сайын эртарышт. Кастэнэ тӱнгалтыш школэш Пушкин нэргэн доклад лийэ. Доклад дэч вара колхоз рвэзэ влак спэктаклым шындышт. Тӱнгалтыш школышто тунэмшэ-влак Пушкинын почэламутшым каласкалышт, мурыжым мурышт.

Пушкин касыш колхозник влак пэш шукын толыныт ыльэ. Йатыр колхоз-влак пушкин касым эртараш оксам ойрэныт. „Марий кундэм" колхоз 20 тэнгэм, „Карл Маркс" 15 тэнгэм ойрэныт.

Ф. И. Копанов.

Пушкиным колхозник-влак йӧратат

Александр Сэргэйэвич Пушкинын возымыжым кызыт колхозник-влакат пэш йӧратэн лудыт. Тэвэ мый Пушкинын колмыжлан 100 ий тэммэ кэчыжлан йамдылалтмэ жапыштэ кугу поэтын йатыр произвэдэньыжым лудынам. Пушкинын „Капитанская дочка" повэстьшэ, „Евгений Онегин" романжэ ныгунам мондалтдымашын мыйын вуйэшэм кодыныт. Почэламутыштымат шуко лудынам. Адак Пушкин нэргэн газэтлаш пэчатлалтшэ статья-влакымат луддэ кодымашэм укэ.

М. Сэмьонов.

„Патыр" колхоз, Морко район.

КОЛХОЗ СПАРТАКИАДЭ

14 фэвральыштэ ВЛКСМ Шэрнур райком колхоз рвэзэ влак дэнэ физкультур спартакиадым эртарыш. Спартакиадыштэ „1 май", „У йал", „Орэхово" колхозласэ физкультур командэ-влак лийныт. 10 километр коклаш йэчэ дэнэ коштын ӱчашымаш лийэ. Пэрвой вэрым „1 май" колхозын йэчэ командыжэ нальэ. Тидэ командэ 10 километр коклаш 1 шагатат 11 минут коштын.

Посна физкультурник-влак начар огыл рэзультатым ончыктэныт. Алмэтов Йыван („1 май" колхоз), С. Шаблатов („У йал" колхоз) 10 километр коклаш 58 минут коштыныт.

Й.

У кадр-влак

Шэрнур район, колхоз школ 14 фэвральыштэ 44 счэтоводым, 13 пасу пашабригадирым, 17 фэрмэ вуйлатышым туныктэн лукто.

Й.

Концэртым колхозник-влак кугэн колыштыч

Азйал пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-влак (Морко р-н) 10 фэвральыштэ Пушкиным шарнымэ лӱмэш касым эртарышт. Туныктышо Сэмон Александрыч гэниальнэ руш поэтын пашажэ дэн илышыжэ нэргэн тунэмшэ влаклан умылтарыш.

Тид дэч вара тунэмшэ-влак концэртым шындышт. Концэрт утларакшэ пушкин касыш толшо колхозник-влаклан пэш кэлшэн.

Сэмьонов.

Шумовой оркэстр

Лэнин лӱм колхоз пэлэн (Йошкар-Ола район) комсомолэц-влак инициатив дэнэ шумовой оркэстрым организоватлымэ.

Н. А. Коротков

Рэчкин 20 экзэмпльар газэтым шарэн

Тидэ кэчылаштэ Рэчкин Захар (Кубэр-Сола йал, Ронгго р-н) 20 экзэмпльар „Рвэзэ Коммунистым" шарэн. Тудо шкэ самынжэ ыштэ Шэрнур район коклала пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ Шабэрдин Владимирым ӱжэн.

П. Горшэнин

ЭЛ АРАЛЫМАШ ДЭН КОМСОМОЛ

23 фэвральыштэ Совэт Ушэмысэ шэмэр влак Пашазэ-Крэсаньык Йошкар армий кэчым пайрэмлат.

Ындэ 19 ий Пашазэ-Крэсаньык Йошкар армий родинан эрыкан социалист пашажым пэнггыдын аралэн шога. Мэмнан Йошкар армий тушман дэч аралалташ гына огыл, но кужэч тудо толэш, тужакак кырэн пытараш эрэ йамдэ.

Пэнгыдэ наркам—Совэт Ушэм маршал К. Е. Ворошилов йолташын вуйлатымыж дэнэ Йошкарармэйэц, командир дэн политпашаэн-влак эн ончыл войэннэ тэхникым тӱрысньэк кидышкышт налыныт.

Мэмнан элысэ самырык йэн-влак Йошкар армийсэ службылан кугу пайрэмлан йамдылалтмэ сэмынак йамдылалтыт. Молодьож альэ армийыш шудэак войэннэ пашан тӱнгжым палэн налаш тырша.

Молодьожын тидэ тыршымыжым шотыш налын, мэмнан молодьож производство дэч ойырлыдэак тунэмын, спорт дэнэ занимаатлэн, войэннэ шинчымашым налын кэртшэ манын лэнин комсомол чыла ышта.

Совэт молодьож массовый авиационно спортым чот йӧрата. Элыштэ шуко аэроклуб-влак пашам ыштат. Тужак лу тӱжэм дэнэ рвэзэ дэн ӱдыр-влак самолётым, планэрым, парашутым тунэм налыныт, шукышт льотно, планэрнэ да парашут спортын инструктыржо лийныт.

Тидэ ийын аэроклуб влак пилот, планэрист, парашутист да моло авиационно спэциалист влакым йамдылаш заданьым 1936 ий дэнэ тангастарымаштэ ик канат пэлэ гана кугуракым налыт. Комсомол, осоавиахим организацэ влак да аэроклуб-влак тидэ задачым уло вийыштым пыштэн ыштымэ дэнэ вэлэ шуктэн кэртыт.

Аэроклублаштэ политик дэн воспитатэльнэ пашам сайын шындымашкэ поснак ончалман. Вэт авиацэ пашам тунэмаш коштшо комсомолэц дэн рвэзэ влак производствысо йолташыштвлак дэнэ пырльа кружоклашкэ, политграмот школлашкэ кошташ огыт шу. Аэроклуб-влак программэ почэш обйазатэльнэ политподготовкым вэлэ огыл, тыгак добровольно тунэммэ чыла кружок дэн школвлакымат организатлэн, нунылан эн сай прэподаватэльвлакым пуышаш улыт. Учльот влакын политик тунэммашыштым тӱрысньэк аэроклубышко кусараш кӱлэш.

Аэроклуб-влакын начар огыл льотный кадырышт уло. Ындэ учльот-влаклан шкэ вийыштым шыдэн ончышлан шкэнынштын аэродром дэч ӧрдыжкӧ лэкташ пуыман. Тӱрлӧ пэральот влакым, пилот, планэриствлакын областьласэ; национальнэ рэспубликласэ соравнованьым да Ушэмысэ значэньан пэральот-влакын кумданрак шараш кӱлэш.

Лэнин комсомол осоавиахим дэн пырльа молодьожын лӱйэн моштымо искусствым кидыш налаш тыршымыжым шукташ тӱрлӧ сэмынат полшэн шогат. Пытартыш кум ийыштэ миллионат пэлэ утла I-шэ ступэнь ворошиловский стрэлокым, лу тӱжэм дэнэ кокымшо ступэнь ворошиловский стрэлокым да тӱжэм дэнэ стрэлковый спортын мастаржым да снайпэр-влакым йамдылымэ.

Стрэлковой спортышто тӱн ситыдымаш—1 дэн 2 ступэнь ворошиловский стрэлок-влак дэнэ паша начарын ышталтэш. Чумыр стрэлковой пашам тугэ шын даш кӱлэш, кӱкшӧ качэстван стрэлок-влак эрэ шукэмышт, нуно шкэ квалификацыштым чарныдэ нӧлтэн шогышт.

ССР Ушэм граждан элакым противовоздушный дэн химичэский оборонлан йамдылымашташ шуко паша ышталтын. I ступэнь ПВХОла нормым 5 миллион утла йэн-влак сдатлэныт.

Совэт молодьож бронэтанковый пашам тунэмэш. Йатыр комсомол организацэ-влакын тӱнгалмышт дэнэ автобронэ танковый клуб дэн учэбнэ пункт-влак ышталтыт.

1936 ийыштэ Осоавиахим дэн комсомол организацэ влак призывыш шогалаш йамдылалтшэ молодьож тувыктымашым сайын эртарэныт. Тугэ гынат, тидын дэнэ тыпланыман огыл. Тидэ шотыштo 1937 ийын комсомол ончыкыно тыльэчат кугу задачэ-влак шогат.

Войэннэ-морской спортым мэмнан молодьож пытырак йӧрата. Совэт рэспубликын войэннэ-морской элым писын вийанэш. Тидэ дэнэ пырльа кадрын кӱлэшлыкшат талын кушкэш. Ындэ 15 ий лэнин комсомол шкэ подшэфнэ морской флотшым эн сай комсомолэц-влак дэнэ комплэктовалтэн шога.

Кызыт мэ войэннэ морской спортым вийандымэ шотышто тэнгыз дэн энгэр воктэнсэ (приморский дэн приречный) ола дэн район комсомол организацэ-влакын рольыштым поснак палэмдэна. Нунын кажныштын войэннэ морской клуб дэн морской учэбнэ пунктвлак лийшаш. Молодьожым катэрым, шлюпкым, йахтым виктараш туныкташ кӱлэш.

Лэнин комсомол—Пашазэ-Крэсаньык Йошкар армийын войэннэ-морской дэн войэннэ-воздушный вий-влакын шэфшэ. Тудо шкэ шэф обйазанностьыжым чэсть дэнэ шуктэн шога.

Славнэ Пашазэ-Крэсаньык Йошкар армийлан 19 ий тэммэ кэчым пайрэмлымэ дэнэ пырльа лэнин комсомол шкэнжын славнэ подшэфникшэ влак дэнэ кыл кучымашым чарныдэ пэнгыдэмдаш, нунын чыла пашаштым тӱрлӧ сэмын полшэн шукташ шкэ ӱмбакыжэ налэш.

Отв. рэдактор—
В. Т. ТИМОФЭЙЭВ.

У пол. Марлита № 27. Тираж 2154 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ „М. К."